EDUKACJA FINANSOWA ZACZYNA SIĘ W DOMU

WPROWADŹ DZIECKO W ŚWIAT PIENIĘDZY MĄDRZE I BEZ STRESU

ZEBRANIE Z RODZICAMI

Ministerstwo Finansów
FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ
WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

KIESZONKOWE – GARŚĆ STATYSTYK

- 85% Polaków posiadających dzieci twierdziło, że dzieci powinny otrzymywać regularne kieszonkowe w określonych stałych przedziałach czasowych i w stałej kwocie.
- Jednocześnie jedynie 51% Polaków posiadających dzieci deklarowało przekazywanie dzieciom kieszonkowego.
- 35% rodziców wskazało, że daje lub dawało pieniądze dzieciom tylko wtedy, gdy dzieci potrzebowały ich na coś konkretnego.
- Według 50% badanych dzieci powinny zacząć otrzymywać kieszonkowe między 9–13 rokiem życia, 5–8 lat wskazało 35% respondentów, a 14–18 lat – 15%.

Źródło: Panel Ariadna, Raport z badania „Zachowania finansowe rodziców wobec dzieci", https://panelariadna.pl/news/raport-z-badania-zachowania-finansowe-rodzicow-wobec-dzieci (dostęp: 23.09.2025).

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

DLACZEGO WARTO DAWAĆ DZIECKU KIESZONKOWE?

- Regularne kieszonkowe pomaga dziecku uczyć się wartości pieniądza, planować wydatki, podejmować decyzje oraz ponosić konsekwencje podejmowanych decyzji.
- Nawet małe kwoty, przekazywane systematycznie, mają duże znaczenie wychowawcze.
- Warto pomóc dziecku ustalić, na co przeznaczy otrzymane pieniądze (metoda trzech słoików).
- Daj dziecku swobodę decydowania, na co wydaje swoje pieniądze; kieszonkowe to osobista przestrzeń dziecka – nie ingeruj bez potrzeby.
- Dzięki temu dziecko uczy się odpowiedzialności, doświadcza konsekwencji błędów, odczuwa satysfakcję z samodzielnego zebrania potrzebnej kwoty.
- Wspólna lektura „Bankructwo małego Dżeka" pozwoli spojrzeć na finanse oczami dziecka i lepiej zrozumieć jego motywację, a jednocześnie stanie się wartościowym pretekstem do rozmowy z dzieckiem o pieniądzach.

Ministerstwo Finansów

FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

JAK USTALIĆ ZASADY DOTYCZĄCE KIESZONKOWEGO?

Najważniejsze kwestie dotyczące zasad związanych z kieszonkowym:

1. Co dziecko kupuje z kieszonkowego, a co nadal finansują rodzice. Wyjaśnij dziecku, że pieniądze na jego kieszonkowe pochodzą z domowego budżetu, zatem może ono np. samodzielnie kupować dla siebie przekąski w czasie rodzinnych wycieczek.
2. Jeżeli dziecko wyda wszystko od razu, nie dopłacaj mu aż do czasu kolejnego kieszonkowego. Będzie to cenna lekcja planowania wydatków i myślenia w dłuższym okresie.
3. Warto ustalić spójne zasady w całej rodzinie (zwłaszcza z dziadkami), w jakiej formie i ile (czy w ogóle?) dajemy dzieciom pieniędzy.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZALECENIA DOTYCZĄCE KIESZONKOWEGO

Nie zaleca się uzależniania kieszonkowego od ocen w szkole czy też wykonywania podstawowych obowiązków domowych.

- W ten sposób osłabia się motywację wewnętrzną dziecka do nauki.
- Może to kształtować przekonanie, że każda czynność wymaga nagrody finansowej.

Co zrobić, gdy nie zgadzasz się z wyborem dziecka?

- Nie zakazuj automatycznie – rozmawiaj.
- Szukaj kompromisów – ucz dziecko refleksji, a nie tylko posłuszeństwa.

Jeżeli chcesz skutecznie przekazywać dziecku wiedzę o pieniądzach, nie może mu się to kojarzyć z nauką. Najlepsza forma to nauka przez codzienne sytuacje.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

FORMY PRZEKAZYWANIA KIESZONKOWEGO

Zalecenia dla dzieci między 7 a 13 rokiem życia:

- Gotówka uczy dziecko realnej wartości pieniędzy. Dziecko widzi i czuje pieniądze, łatwiej dostrzega ubytek środków oraz kontroluje wydatki i obserwuje, jak zmniejsza się kwota po dokonaniu zakupu.
- Można podpiąć kartę płatniczą dziecka do swojego konta (dzieciom powyżej 7. roku życia).

Zalecenia dla dzieci powyżej 13. roku życia:

- Rekomendowane stopniowe przechodzenie na konto bankowe z kartą, dla wielu nastolatków jest to atrybut dorosłości.
- Warto dodatkowo założyć dziecku konto oszczędnościowe i uczyć dziecko regularnego oszczędzania.
- Posiadanie przez dziecko konta bankowego to okazja do rozmów o bezpieczeństwie finansowym, limitach płatności, planowaniu wydatków oraz efektywnym oszczędzaniu.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

POZOSTAŁE ŹRÓDŁA PIENIĘDZY DZIECI

Po co zachęcać dzieci do zarabiania?

- Warto, by dzieci świadomie rozumiały, skąd biorą się pieniądze.
- Ważne jest rozwijanie proaktywnej postawy przedsiębiorczej zamiast utrwalania postawy biernego oczekiwania na kolejną transzę kieszonkowego.
- Dzieci mogą odkrywać różnorodne i skuteczne sposoby zdobywania własnych środków.

Możliwości zarobkowe dzieci:

- zarabianie przez własną pracę,
- drobna przedsiębiorczość,
- sprzedaż niepotrzebnych rzeczy,
- odsetki od zgromadzonych oszczędności.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ZARABIANIE PRZEZ WŁASNĄ PRACĘ

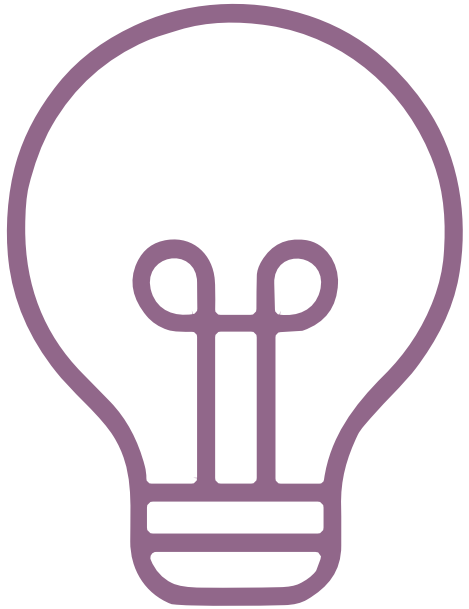
- Możliwości zarobkowe dla małych dzieci są zazwyczaj ograniczone – to naturalne.
- Najczęstszy sposób zdobywania pierwszych pieniędzy to drobna pomoc sąsiadom (np. w pracach ogrodowych).
- Bardzo istotne jest otoczenie dziecka:
  - jaką mamy rodzinę, przyjaciół, sąsiadów i jakie wykonują zajęcia,
  - w czym dzieci mogą pomóc, np. w wiejskiej okolicy mogą to być prace sezonowe, m.in. przy zbiorach,
  - każda okolica, rodzina i środowisko otwierają inne szanse na zarabianie – warto je wspólnie odkrywać.
- Predyspozycje dziecka mają istotne znaczenie; nie każde dziecko będzie świetnie czuło się przy pracach ogrodowych, niektórym łatwiej przyjdzie opieka nad zwierzętami.
- Prace dodatkowe to nie tylko zysk – to nauka odpowiedzialności i zaradności.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

DROBNA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- minikiermasz
- mały hotelik dla zwierząt
- różne wydarzenia, takie jak urodziny młodszych dzieci sąsiadów lub konkurs gry w bule dla osób z sąsiedztwa
- korepetycje dla młodszych dzieci

- Zachęcaj dziecko do kreatywnego myślenia. Źródłem pieniędzy nie musi być wyłącznie praca własnych rąk. Jako przykład można dać dziecku muzyka zarabiającego wielokrotnie na jednej piosence, która „pracuje" na niego wiele lat.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

SPRZEDAŻ NIEPOTRZEBNYCH RZECZY

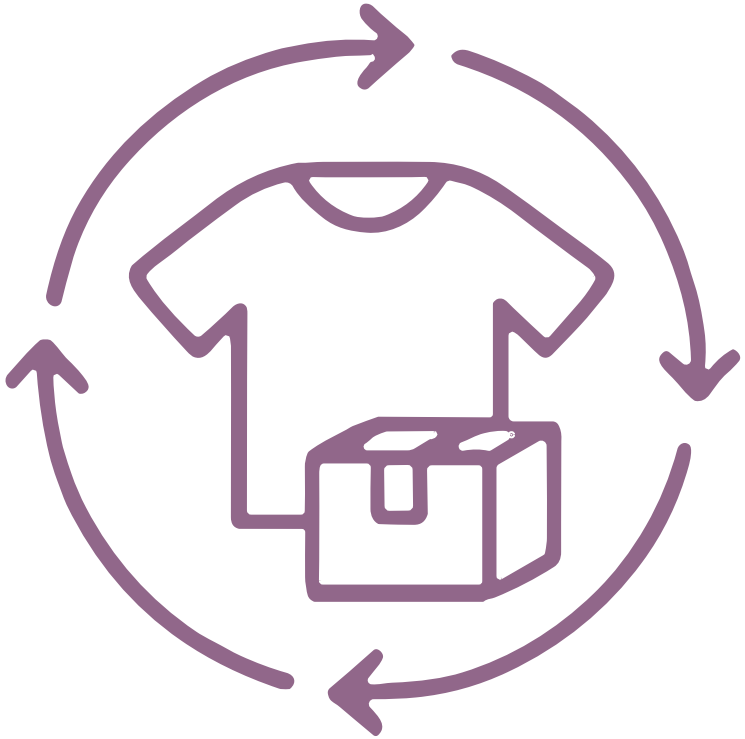
- Dzieci mogą sprzedawać:
  - za małe ubrania,
  - zabawki, którymi już się nie bawią,
  - rzeczy domowe (po konsultacji z rodzicami).
- Razem z dzieckiem możecie przygotować ofertę na platformach sprzedażowych – porównajcie podobne oferty, ustalcie cenę, przygotujcie opis i zdjęcia rzeczy do sprzedaży.
- Warto stworzyć jasny podział zysków: np. połowa dla właściciela przedmiotu (rodzica), połowa dla dziecka za logistykę i pomoc.
- Oprócz pieniędzy dziecko uczy się wartości rzeczy i odpowiedzialnego gospodarowania zasobami.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

EKONOMIA WSPÓŁDZIELENIA (*SHARING ECONOMY*)

Ekonomia współdzielenia to wspólne korzystanie z rzeczy lub zasobów oraz dawanie drugiego życia przedmiotom, które aktualnie nie są przez nas używane – zamiast wyrzucać lub magazynować, możemy je sprzedać, oddać lub wypożyczyć.

W wychowywaniu dzieci warto wykorzystać tę ideę, aby uczyć je zaradności, odpowiedzialności i ograniczania niepotrzebnej konsumpcji.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

EKONOMIA WSPÓŁDZIELENIA W PRAKTYCE

Porozmawiaj o przedmiotach, których nie używacie – sprawdźcie razem szafę, półki, piwnicę i zastanówcie się, które ubrania, zabawki czy książki mogą trafić do innych osób.

Zachęcaj do kupowania rzeczy z drugiej ręki – pokaż dziecku nie tylko, jak dawać drugie życie posiadanym rzeczom, lecz również jak korzystać z rzeczy używanych przez innych.

Wspólne wypożyczanie lub dzielenie się przedmiotami – jeżeli posiadacie np. sprzęt sportowy czy gry rzadko używane, zachęć dziecko do wypożyczania ich kolegom lub sąsiadom; można się umówić np. na symboliczne opłaty lub wprowadzić zasady wzajemnej wymiany.

Wspólna organizacja przejazdów – jeżeli mieszkacie w tej samej okolicy co inne dziecko ze szkoły, ustalcie wspólne dojazdy jednym autem. To zarówno oszczędność, jak i nauka odpowiedzialności za środowisko.

Ucz szacunku i dbania o rzeczy – wytłumacz dziecku, że dbając o swoje przedmioty, umożliwia ich ponowne wykorzystanie, a przy okazji samo może trochę zarobić.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PIENIĄDZE PRACUJĄ DLA MNIE ZARABIANIE DZIĘKI POSIADANEMU KAPITAŁOWI

Dzieci powyżej 13. roku życia, za zgodą rodzica/opiekuna, mogą posiadać już własne konto bankowe. Warto również założyć im konto oszczędnościowe i pokazywać, w jaki sposób oszczędzać.

- Przykład: skarbonka, do której trafiają zaokrąglone końcówki z zakupów czy regularne wpłaty na konto oszczędnościowe.

Młodszym dzieciom (poniżej 13. roku życia) w banku rodziców można założyć konto oszczędnościowe zarządzane przez rodzica. W większości banków takie konta są bezpłatne i nie wymagają dodatkowych transakcji ani płatności kartą.

- Nazwijmy konto na przykład „Konto oszczędnościowe [imię dziecka]" – niech dziecko czuje się właścicielem swoich oszczędności.
- Regularnie pokazujmy dziecku stan konta – ile zgromadziło pieniędzy, jaka część to odsetki, które „pracują" za nie.

Ministerstwo Finansów

FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

PIENIĄDZE PRACUJĄ DLA MNIE ZARABIANIE DZIĘKI POSIADANEMU KAPITAŁOWI

Wraz z wiekiem i zainteresowaniem dziecka możemy wprowadzać bardziej zaawansowane formy inwestowania.

- Kupno akcji, nawet za niewielkie kwoty, by dziecko mogło obserwować, jak zmienia się wartość jego inwestycji. Akcje formalnie musi kupić rodzic lub opiekun dziecka.
- Rozmowy o funduszach inwestycyjnych, lokatach, obligacjach, odpowiednio do wieku i poziomu zainteresowania.

Celem jest pokazanie, że pieniądze mogą „pracować" dzięki mądremu inwestowaniu.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ROZMAWIAMY O WŁASNYCH DOCHODACH

Po co rozmawiać?

- Rozmowa z dziećmi na temat domowych dochodów to ważny krok w edukacji finansowej.
- Dzieci powinny wiedzieć, skąd rodzice mają pieniądze i jakie są źródła rodzinnych przychodów.
- Warto jasno i otwarcie przekazać dzieciom podstawowe informacje o domowych dochodach, dostosowując przekaz do wieku dziecka.

Bezpieczeństwo i dyskrecja

- Ważne, aby uczulić dzieci, że informacja o posiadanych oszczędnościach i innych dochodach jest bardzo wrażliwa.
- Wyjaśnij, że o takich sprawach nie należy mówić na forum klasy, wśród rówieśników czy w sieci.
- Rozmowa z niepowołaną osobą o pieniądzach może narazić rodzinę na ryzyko kradzieży lub inne niebezpieczeństwa.
- Zwróć uwagę na odpowiedzialność za bezpieczeństwo domowych finansów i konieczność zachowywania dyskrecji w tym względzie.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

ROZMAWIAMY O WŁASNYCH DOCHODACH

Źródła przychodów można podzielić na:

- **dochody z pracy** – wyjaśnij dzieciom, że głównym źródłem dochodu rodziny są wynagrodzenia za pracę (o ile głównego dochodu nie stanowi inne źródło);
- **przychody z wynajmu** – jeśli w rodzinie wynajmuje się mieszkanie, dom lub inny lokal;
- **oszczędzanie i inwestowanie** – jeżeli rodzina oszczędza lub inwestuje, warto pokazać dziecku, jak z odsetek z lokat, kont oszczędnościowych czy inwestycji mogą pojawić się dodatkowe środki. Regularne pokazywanie tych kwot pomaga dzieciom zrozumieć rolę oszczędzania i wartość pieniądza w czasie;
- **świadczenia socjalne** – elementem budżetu mogą być świadczenia z programów społecznych, np. 800+. Wytłumacz dziecku, kto przyznaje takie pieniądze i na jaki cel są one przeznaczane w Waszej rodzinie;
- **dodatkowe źródła** – np. sprzedaż niepotrzebnych rzeczy.

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.

EDUKACJA FINANSOWA ZACZYNA SIĘ W DOMU

WPROWADŹ DZIECKO W ŚWIAT PIENIĘDZY MĄDRZE I BEZ STRESU

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Ministerstwo Finansów

FUNDUSZ EDUKACJI FINANSOWEJ

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Sfinansowano ze środków Funduszu Edukacji Finansowej, którego dysponentem jest Minister Finansów i Gospodarki. Realizatorem Zadania jest Fundacja Warszawski Instytut Bankowości.